

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហនុរាជ

Preah Sihanouk Raja Buddhist University

សីល សមាធិ បញ្ញា

ពុទ្ធិកមហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ

ឯកទេស: បរិស្ថានវិទ្យា

មុខវិជ្ជា: សេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាន

កិច្ចការស្រាវជ្រាវ

ប្រធានបទ: “ផលប៉ះពាល់នៃការចាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ”

សមណនិស្សិត៖ ម៉ៅ ទ្រា

បង្រៀនដោយ

លោកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ ស៊ីម សុំពៅ

ថ្នាក់ឆ្នាំទី៣

ឆមាសទី១

ជំនាន់ទី៥

ព.ស.២៥៦១

គ.ស.២០១៧

មាតិកា

ល.រ

ទំព័រ

១/ ផលប៉ះពាល់នៃការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ	១
• បំរែបំរួលអាកាសធាតុ.....	២
• ការបាត់បង់នូវជីវចម្រុះ	២
• វដ្តទឹក.....	២
• សំណឹកដី	២
• ការរស់នៅ.....	៣
២/ មូលហេតុនៃការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ	៣
ក.បញ្ហាមនុស្ស.....	៤
ខ.បញ្ហាសង្គម.....	៥
គ.ទីតាំង.....	៦
ឃ.មូលហេតុ	៦
៣/ ផលប្រយោជន៍នៃធនធានធម្មជាតិ.....	៧
១. ព្រៃឈើធម្មជាតិ និងជីវចម្រុះ	៧
២ . ព្រៃឈើធម្មជាតិ និងបរិយាកាស	៨
៣ . ព្រៃឈើធម្មជាតិ និងធនធានក្នុងដី	៨
៤. ព្រៃឈើធម្មជាតិ និងមនុស្ស	៨
៤/ ការទប់ទល់ការកាត់បំផ្លាញព្រៃឈើ.....	៨
៥/ ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើធម្មជាតិដោយនិរន្តរភាព.....	១០

I. **អារម្ភកថា**

ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព **ម៉ៅ ត្រា** ជាសមណនិស្សិត មហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ មានអារម្មណ៍ សប្បាយរីករាយ ដោយហេតុថា លោកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យគាត់បានខិតខំបង្រៀន និងណែនាំដល់ខ្ញុំព្រះករុណា និងកូនសិស្សគ្រប់អង្គ/នាក់ឲ្យមានការខិតខំប្រឹងប្រែងសិក្សារៀនសូត្រនូវរាល់មុខវិជ្ជានេះ ។ ហើយនោះផងដែលលោកគ្រូបានដាក់នូវកិច្ចស្រាវជ្រាវមួយ ក្នុង **មុខវិជ្ជា “សេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាន”** ក្រោមប្រធានបទ **“ផលប៉ះពាល់នៃការចាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ”** ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាពសង្ឃឹមថា និងខិតខំប្រឹងប្រែងឲ្យអស់ពីកម្លាំងកាយចិត្ត ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវ នូវមុខវិជ្ជា នៃប្រធានបទនេះ និងស្វែងរកនូវអំណះអំណាង ក្នុងការសរសេរនូវប្រធានបទនេះអោយអស់ពីសមត្ថភាព ។ ក្នុងការសិក្សា នូវមេរៀន **សេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាន** នេះពិតជាមានសារសំខាន់ខ្លាំងណាស់ សម្រាប់សមណនិស្សិត-និស្សិត គ្រប់អង្គ/នាក់ ឲ្យយល់ដឹងអំពីអ្វីទៅដែលហៅថា សេដ្ឋកិច្ច? និងអ្វីទៅ បរិស្ថាន? មិនតែប៉ុណ្ណោះមេរៀននេះគឺដើម្បីឲ្យសមណនិស្សិត-និស្សិតគ្រប់អង្គ/នាក់ មានស្មារតី មានគំនិត យោបល់មតិ ក្នុងការគិតអ្វីមួយ ឬក្នុងការពិភាក្សាលើបញ្ហាអ្វីមួយដែលមានសកម្មភាពរស់នៅសព្វថ្ងៃរបស់ជីវិតយើងគ្រប់ៗរូប ។

ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព ជឿជាក់ថា កិច្ចការស្រាវជ្រាវ នូវមេរៀន សេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាននេះមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ ពេញលេញគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៅឡើយទេ ។

អាស្រ័យដូចនេះ ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាពរីករាយរង់ចាំទទួលរាល់ការរិះគន់ និងកែតម្រូវ ដើម្បីស្ថាបនា ពីសំណាក់មិត្តអ្នកអាន សមណនិស្សិត-និស្សិត សិក្ខាកាម សាស្ត្រាចារ្យ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ លោក លោកស្រីទាំងអស់ដោយមេត្រី ។

មួយវិញទៀត សូមថ្លែងអំណរអរគុណ **លោកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ ស៊ីម សុឆោ** ដែលបានបង្ហាត់បង្រៀនមុខវិជ្ជា សេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាន ដល់ខ្ញុំព្រះករុណា និងមហាមិត្តគ្រប់អង្គ/នាក់ ហើយសូមជូនពរលោកគ្រូ មាននូវប្រាជ្ញាស្មារតី និងសុខភាពល្អ គ្រប់ក្រុមគ្រួសារ និងជួបប្រទះនូវពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ គឺ **អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ និងពលៈ** ។

ថ្ងៃ ១៥កើត ខែស្រាពណ៍ ឆ្នាំច សំរឹទ្ធិស័ក ព.ស២៥៦២
ត្រូវនឹងថ្ងៃអាទិត្យ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០១៨

II. សេចក្តីផ្តើម

បរិស្ថាន និង ជីវិតនៅក្នុងសង្គម គឺមានទំនាក់ទំនងគ្នាយ៉ាងស្អិតរមួត បើសិនជាបរិស្ថានស្អាត ក៏ធ្វើអោយជីវិត រស់នៅរបស់យើង និង សុខភាពរបស់យើងល្អទៅតាមនោះដែរ ។ ជាពិសេសរុក្ខជាតិ និងដើម ឈើតូចធំ គឺជាវត្ថុដ៏មានសារៈសំខាន់បំផុត វាជួយផ្តល់ខ្យល់ដកដង្ហើម , និងជួយអោយបរិស្ថាន នៅ ជុំវិញខ្លួនយើង មានភាពស្រស់ថ្លា បរិសុទ្ធ , និងជួយទប់ស្កាត់នូវគ្រោះធម្មជាតិផ្សេងៗ ដូចជា គ្រោះទឹកជំនន់ , គ្រោះរាំងស្ងួត , ខ្យល់ព្យុះ , គ្រោះរញ្ជួយដី , និង ជួយផ្តល់ធនធានទឹក ជាច្រើនទៀតផង ។ ហេតុដូចនេះ ដើមឈើពិតជាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ , ដូចនេះយើងទាំងអស់គ្នាត្រូវចូលរួមថែរក្សាការពារ ព្រៃឈើ និងគ្រប់រុក្ខជាតិទាំងអស់ កុំអោយបាត់បង់ ដូចជា ជួយចូលរួមដាំដើមឈើ , ការពារព្រៃឈើ , កុំកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើខុសច្បាប់ និង ចូលរួមថែរក្សាដោយសកម្មភាពផ្សេងៗទៀត ។ ឧទាហរណ៍៖ បើសិនជាមានដើមឈើ ដែលនៅទើសកន្លែង ណាមួយហើយនៅទីនោះត្រូវការយកវាចេញ នោះ យើងគួរចៀសវាង ការកាប់វាចោល យើងត្រូវ រកមធ្យោបាយ យកវាទៅកន្លែងផ្សេង និង ទុកអោយវានៅមានជីវិតដដែល ។ នេះជាមធ្យោបាយដ៏ល្អបំផុត ដើម្បីចូលរួមចំណែកការពារបរិស្ថាន ។ បើសិនជាយើងបានចូលរួមចំណែកនៅក្នុងការពារបរិស្ថាន គឺមានន័យថា យើងបានចូលរួមនៅក្នុងការការពារជីវិតរបស់យើង ។ ហេតុនេះហើយទើបប្រធានបទនេះលោកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យតម្រូវឱ្យខ្ញុំព្រះករុណាស្រាវជ្រាវ និងលើកឡើងពីផល ប៉ះពាល់ និងបញ្ហាមួយចំនួនដែលបង្ករមកអំពីការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិនេះផងដែរ៖

១/ផលប៉ះពាល់នៃការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ

បើយើងគិតពីផលប៉ះពាល់នៃការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិនោះ ឃើញមានច្រើនណាស់ ព្រោះថាធនធាននេះជាទ្រព្យមួយដ៏វិសេសវិសាលសម្រាប់មនុស្ស សត្វ ទូទៅទាំងអស់ ក្នុងការរស់ នៅ និងចិញ្ចឹមជីវិតប្រចាំថ្ងៃ ហេតុនេះការបាត់បង់ធនធានមួយ ដែលវាកើតមានជាយូរយាណាស់មកហើយ វាពិតជាបង្កបញ្ហាសម្រាប់ខ្លួនយើងផ្ទាល់ និងធនធានផ្សេងទៀតជាច្រើនដែលវាមានទំនាក់ទំនងគ្នាជាបាច់បំផុតមកហើយនោះ ប៉ុន្តែក្នុងនេះខ្ញុំគ្រាន់តែលើកយកបញ្ហាចំបងៗមួយផ្នែក តូចមកនិយាយពីបញ្ហាដែលបង្ក និងផលប្រយោជន៍មួយចំនួនទៀតដែលទទួលបានមកអំពីធនធានធម្មជាតិ ផលប៉ះពាល់បង្កអោយមាន៖

• បំបែកបំប្លែងអាកាសធាតុ

ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជា កត្តាចម្បងដែលធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុជុំវិញពិភពលោក។ នេះបើយោងតាម លោក Michael Daley ជាសាស្ត្រាចារ្យរងផ្នែកបរិស្ថានវិទ្យាសាស្ត្រ នៅមហាវិទ្យាល័យ Lasell នៅញូតុន រដ្ឋMassachusetts សហរដ្ឋអាមេរិក បាននិយាយបញ្ជាក់លេខ១ ដែលជាឥទ្ធិពលពីការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ គឺជាផលប៉ះពាល់លើវដ្តកាបូន របស់ពិភពលោក។ ម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ដែលបានស្រូបយកចំហាយវិទ្យុសកម្ម ត្រូវបានហៅថា ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។ ប្រសិនបើមាន ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់បរិមាណច្រើន អាកាសធាតុត្រូវតែបង្ហូរ ឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ។ ការដុតដីព្រៃបានបន្សាយបរិមាណ ឧស្ម័ន CO2 ដែលជាមូលហេតុការកើនឡើងនូវកំដៅផែនដី។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ បានបញ្ជាក់ផងដែរថា កាប់បំផ្លាញព្រៃឈើតំបន់ត្រូពិច បានបន្សាយកាបូនចំនួន ១.៥ ពាន់លានតោន ជារៀងរាល់ឆ្នាំចូលក្នុងបរិយាកាស។

• ការបាត់បង់ទីជម្រករបស់ពួកវា

នេះបើយោងតាម National Geographic ៧០ភាគរយនៃរុក្ខជាតិ និងសត្វនៅលើពិភពលោក ដែលរស់នៅក្នុងព្រៃ ត្រូវបានបាត់បង់ទីជម្រករបស់ពួកវា ដោយសារតែការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ។ ការបាត់បង់ទីជម្រក និងអាចនាំឱ្យវិនាសផុតពូជ។ វាក៏មានផលអវិជ្ជមាន សម្រាប់ការស្រាវជ្រាវផ្នែកវិជ្ជាសាស្ត្រ និងប្រជាជនក្នុងស្រុក ដែលពឹងផ្អែកលើសត្វ សម្រាប់ការប្រម៉ាញ់ និងរុក្ខជាតិក្នុងព្រៃសម្រាប់ថ្នាំពេទ្យផងដែរ។

• វដ្តជីវិត

ដើមឈើ មានសារៈសំខាន់ណាស់ ដើម្បីបង្កើតវដ្តជីវិត។ ពួកវាស្រូបយកទឹកក្រោមដី ក៏ដូចជាទឹកភ្លៀង និងបង្កើតជាចំហាយទឹក ដែលបន្សាយទៅក្នុងបរិយាកាស។ នៅពេលដែលព្រៃឈើត្រូវបានបំផ្លាញ ដើមឈើនឹងលែងបញ្ចេញចំហាយទឹក ជាលទ្ធផលនាំឱ្យអាកាសធាតុ កាន់តែស្ងួតជាងមុន។

• សំណើកដី

បូសឈើ ចាក់ចូលទៅតាមដី។ បើគ្មានដើមឈើ ដីនឹងត្រូវហើរចេញពីទីតាំងរបស់វាទៅឆ្ងាយ ដែលអាចនាំឱ្យមានបញ្ហា ដល់ការរីកលូតលាស់របស់រុក្ខជាតិ។ ជាលទ្ធផល វានឹងបង្កជាបញ្ហាដូចជាសំណឹកដី ទឹកជំនន់ និងការរអិលបាក់ដី ជាដើម។

• ការរស់នៅ

សំណឹកដី នាំឱ្យមានការលប់ បឹង អូរ និងប្រភពទឹកដទៃផ្សេងទៀត។ នេះអាចធ្វើឱ្យថយចុះ គុណភាពទឹកក្នុងតំបន់ និងធ្វើឱ្យប្រជាជនមានបញ្ហាសុខភាពមិនល្អក្នុងតំបន់នោះផងដែរ។ ផ្ទុយទៅ វិញ ព្រៃឈើផ្តល់ផលប្រយោជន៍ជាច្រើនដូចជា៖

- ផ្តល់នូវខ្យល់បរិសុទ្ធ
- ផលិតអុកស៊ីសែន, កាត់បន្ថយផ្សែងពុល, លើកកម្ពស់សុខភាពផ្លូវដង្ហើម
- កាត់បន្ថយកាបូន (ឧស្ម័ន CO2)
- ជាម៉ាស៊ីនត្រជាក់បែបធម្មជាតិ (បង្កើតភាពត្រជាក់ និងបន្ថយសីតុណ្ហភាពពី ៦ ទៅ ៨ អង្សា ទាបជាងកន្លែងដែលគ្មានដើមឈើ)
- កាត់បន្ថយគ្រោះធម្មជាតិ (ទឹកជំនន់)
- ជាជំរកសត្វព្រៃ
- ពណ៌បៃតង ពីដើមឈើធ្វើអោយក្រសែភ្នែកបន្ថយសម្ពាធនិងមានភាពស្រស់ថ្លា

២/មូលហេតុនៃការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ

មានផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ និងដោយប្រយោលជាច្រើនមកលើមនុស្ស សត្វ និងបរិស្ថាន ។

- បាត់បង់ព្រៃឈើគឺបាត់បង់ប្រភពឱសថ និងចំណីអាហារ
- បាត់បង់ជីវចម្រុះ ដោយសារគ្មានជម្រក គ្មានចំណី និងមានការបរបាញ់
- បាត់បង់តំបន់ទេសចរណ៍ដែលជាឧស្សាហកម្មគ្មានផ្សែងអាចទាញយកផលប្រយោជន៍មិនចេះ រឹងស្អាត
- ដីបាត់បង់ជីជាតិធ្វើឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ការដាំដុះ
- រដូវមិនទៀង ធ្វើឱ្យផ្នែកកសិកម្មជួបផលលំបាក
- ងាយកើតឡើងគ្រោះធម្មជាតិ ដូចជាខ្យល់ព្យុះ ទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួតជាដើម

- ការហូរច្រោះ នាំជាតិពុលទៅក្នុងទឹកប៉ះពាល់ដល់ការប្រើប្រាស់ទឹក ប៉ះពាល់ដល់ជីវិតធនធាន ក្នុងទឹក ដូចជាមធ្យជាតិ
- ឡើងកម្ដៅផែនដី ព្រោះបាត់បង់អ្នកស្រូបកម្ដៅ និងមានវត្តមានឧស្ម័នពុលបំផ្លាញស្រទាប់អូហ្សូនដែលទប់កម្ដៅ
- មានឧស្ម័នពុលច្រើនបំផ្លាញសុខភាពមនុស្សសត្វ
- កើតឡើងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចទាំងក្នុងគ្រួសារ និងជាតិ ពោលគឺកើនឡើងនូវភាពក្រីក្រ ។

2.1 មូលហេតុនៃការបាត់បង់ធនធានធម្មជាតិ

មានកត្តាជាច្រើនយ៉ាងដែលធ្វើអោយព្រៃឈើមានការបាត់បង់ធ្វើអោយព្រៃឈើវិនាសហ៊ុន ហោចតិមកពីបញ្ហា មនុស្សនិង បញ្ហាសង្គម ។

ក.បញ្ហាមនុស្ស

មនុស្សមួយចំនួនចាំបាច់ត្រូវការកាប់ឆ្ការព្រៃដើម្បីយកទៅធ្វើអុស ធុរ្យ ហើយនិងយកទៅសម្រួលក្នុងការចិញ្ចឹមជីវិតរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ។ ហើយសព្វថ្ងៃនេះប្រជាជនដែល ប្រើប្រាស់អុស ធុរ្យ មានប្រមាណប្រហែល ៨៩.៩៩% ដែលពួកគេប្រើប្រាស់របស់ទាំងនេះសំរាប់ជីវិតរបស់ពួកគេប្រចាំថ្ងៃ ហើយ ១១.១%ដែលប្រើប្រាស់អគ្គីសនី ។ តើវាមានអ្វីកើតឡើងនៅពេលព្រៃឈើត្រូវបាត់បង់អស់? ប្រជាជននៅកម្ពុជាភាគច្រើនជាពលរដ្ឋប្រកបរបរក្រសួងក្រីក្រដែលគ្មានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់អគ្គីសនីឬប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដោយសារ តែពួកគេរៀនសូត្របានតិចតួចហើយគ្មានចំណេះដឹងគ្រប់គ្រាន់ទើបមិនបានយល់ពីសារៈប្រយោជន៍ឬផលប្រយោជន៍នៃព្រៃឈើហើយភាគច្រើនគឺប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅតាម តំបន់ជនបទ និងនៅតាមស្រុកស្រែចម្ការ ។ ហើយម្យ៉ាងវិញទៀតនៅជនបទគ្មានអគ្គីសនីដាក់អោយប្រើប្រាស់ពីព្រោះផ្ទះរបស់ពួកគេដែលរស់នៅតំបន់ជនបទនៅឆ្ងាយពីផ្លូវជាតិ និងមានផ្ទះឆ្ងាយៗពីគ្នាហើយមានភាពស្ងប់ស្ងាត់មិនសូវអ្វីអរដូចនៅទីក្រុងឡើយ ម្យ៉ាងវិញទៀតនៅជនបទគឺមានតែព្រៃឈើប៉ុណ្ណោះដែលធ្វើអោយពួកគេងាយស្រួលក្នុងការកាប់ ឆ្ការយកទៅធ្វើអុស និង យកទៅលក់ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ចិញ្ចឹមជីវិតគ្រួសាររបស់ពួកគេបានមួយចំណែកក្នុងការសម្រួលជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ។ នេះគ្រាន់តែមួយចំណែករួមតូចដែលធ្វើអោយមាន ការបាត់បង់ព្រៃឈើហើយនៅមានចំនុចជាច្រើនទៀតដែលបណ្តាលអោយបាត់បង់ព្រៃឈើមានដូចជា៖ ប្រជាជនមិនស្រឡាញ់ព្រៃឈើធម្មជាតិ មិនរួបរួមសាមគ្គីគ្នាឬចូលរួមដាំដើម ឈើ នាំគ្នាកាប់ឆ្ការព្រៃដើម្បីផលប្រយោជន៍ខ្លួនឯង មានចំណេះដឹងតិចតួច មិនយល់ពីសារៈប្រយោជន៍នៃព្រៃឈើ ដុតព្រៃឈើចោលព្រោះគិតថាព្រៃឈើជាទំនុក

សម្រាម និងជាព្រៃ ស្តុកដែលអាចមានសត្វសាហាវមករស់នៅក្នុងព្រៃនោះនិងអាចបណ្តាលអោយ ពួកគេមានគ្រោះថ្នាក់គ្រប់ពេលវេលាបាន ។

ខ.បញ្ហាសង្គម

មានការបង្កើតរោងចក្រច្រើនបំពុលផ្សែងចេញពីរោងចក្រ បញ្ជាក់ម្តៅនៅក្នុងសង្គមមានការ ឡើងខ្ពស់ ការបំពុលទឹក ការកាប់ឈើធ្វើជំនួញ ធ្វើវិនិយោគទុនក្នុងនិងក្រៅប្រទេស កាប់ដើមឈើធ្វើ ផ្លូវ ធ្វើផ្ទះ ភូមិ ស្រុក... ។ ហើយការបំពុលផ្សែងចេញពីរោងចក្រនេះវាជាមូលហេតុធំមួយដែលធ្វើឱ្យ ព្រៃឈើបាត់បង់យ៉ាងឆាប់រហ័សពីព្រោះថាការបំពុលផ្សែង បែបនេះអាចធ្វើអោយព្រៃឈើគ្មានការ លូតលាស់មិនអាចធំធាត់ និងអាចធ្វើឱ្យព្រៃឈើងាប់បានយ៉ាងឆាប់រហ័សផងដែរ ។ មួយចំណែកវិញ ទៀតការធ្វើជំនួញនិងវិនិយោគទុនបែបនេះ ក៏ជាចំណែកធំខ្លាំងបំផុតហើយយើងអាចនិយាយបានថា ធំជាងការបំពុលផ្សែងចេញពីរោងចក្រទៅទៀតពីព្រោះការធ្វើជំនួញនេះមិនមែនការធ្វើជំនួញធម្មតា នោះទេគឺធ្វើការជួញដូរទៅ ក្រៅប្រទេសទៀតផង ។ យើងងាកមកមើលនៅក្នុងសង្គមសព្វថ្ងៃជាក់ ស្តែងនៅក្នុងសង្គម យើងព្រៃឈើដែលបានបាត់បង់យើងសង្កេតឃើញថាគឺមានកត្តាជាច្រើនដែល មានការប៉ះទង្គិច និងប្រឈមមុខនិងការបាត់បង់ព្រៃឈើដោយសារអ្នកវិនិយោគទុនធំៗមួយចំនួន ពួកគាត់បានរកស៊ីខាងជួញឈើដោយបច្ចុប្បន្ននេះសង្គមកំពុងតែស្អប់ខ្ពើមព្រោះការជួញដូរឈើនេះ ជា ការរកស៊ីតាមផ្លូវងងឹតនិងគេចពន្ធក្នុងការជួញដូរខុសច្បាប់ ។ ហើយក្នុងពេលនោះផងដែរក៏មាន ក្រុមសមត្ថកិច្ចមួយចំនួនបានចុះត្រួតពិនិត្យដែលជាតួនាទីរបស់ពួកគេ តែបែបជាគ្មានហេតុការណ៍អ្វី កើតឡើងទាល់តែសោះឡើយ ព្រោះដោយសារពួកគាត់បានត្រូវស្លឹកប៉ាន់ពីអ្នកវិនិយោគទុនមួយចំនួន ដែលបានបំផ្លាញព្រៃឈើ ហេតុការណ៍បែបនេះគឺបានត្រូវឃើញនៅក្នុងសង្គមយើងជាក់ស្តែង ។ ប៉ុន្តែមិនមែនជាចំណែកធំទេគឺសមត្ថកិច្ចមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ ។ ដោយសារតែពួកគាត់មិនបានយល់ នៅសារៈប្រយោជន៍អំពីព្រៃឈើ(.....) សូមបញ្ជាក់ថាផងដែរថា៖ អ្នកដែលអាចជួញឈើបាន គឺមិន មែនជាមនុស្សធម្មតាទេ មនុស្សធម្មតាមិនអាចរកស៊ីឈើបានទេគឺ មានតែអ្នកដែលមានថ្នាក់ស័ក្តិនិង មានមុខមាត់ធំធេងនៅក្នុងសង្គមសព្វថ្ងៃ ។ ជាចុងក្រោយ ប្រទេសនិងសង្គមមិនអាចអភិវឌ្ឍន៍និង គ្មានការរីកចម្រើនបានរលូនដោយសារតែមានព្រៃឈើបាត់បង់ដោយមានសកម្មភាព ឬកត្តាជាច្រើន ដោយសារមានមនុស្សមួយចំនួន មិនចេះស្រឡាញ់ព្រៃឈើធម្មជាតិ មិនខ្វល់ខ្វាយពីសង្គមខ្លួនឯង គិត តែពីប្រយោជន៍ខ្លួនឯង មិនចូលរួមនិងជួយកសាងប្រទេសហើយមានតែបំផ្លាញព្រៃឈើធម្មជាតិនៅ ក្នុងសង្គម ខ្លួនឯងអោយវិនាសហ៊ុនហោច ។

«ព្រៃឈើ» ទំនងជាត្រូវផុតពូជ ក្នុងរយៈពេល ១០០ឆ្នាំខាងមុខទៀត ពីផែនដី?

គេបានធ្វើការប៉ាន់ស្មានថា ព្រៃឈើ ១៨ acres (ប្រមាណ ៧.៣ លានហិចតា) ដែលជាទំហំ ប្រហែលនឹងប្រទេស ប៉ាណាម៉ា មួយ ត្រូវបានបាត់បង់ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ជុំវិញពិភពលោក។ នេះបើ យោងតាមអង្គការស្បៀង និងកសិកម្ម របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (FAO) ។

ខាងក្រោមជាចំណុចគួរឲ្យកត់សម្គាល់មួយចំនួន៖

- ព្រៃឈើតំបន់ត្រូពិច ពាក់កណ្តាលរបស់ពិភពលោក ត្រូវបានបំផ្លាញ (FAO)
- បច្ចុប្បន្ននេះ ព្រៃឈើគ្របដណ្តប់តែ ៣០ ភាគរយ នៃទំហំដីរបស់ពិភពលោកទាំងមូល
- ការបាត់បង់ព្រៃឈើ ប្រចាំឆ្នាំមានចន្លោះពី ៦ ភាគរយ ទៅ១២ ភាគរយនៃពិភពលោក
- ការបំភាយឧស្ម័ន កាបូន ឌីអុកស៊ីត
- ប្រមាណ ៣៦ ទីលានកីឡាបាល់ទាត់ មានតម្លៃស្មើនឹងដើមឈើដែលបាត់បង់ជារៀង រាល់នាទី (អង្គការមូលនិធិសត្វព្រៃពិភពលោក WWF)

គ.ទីតាំង

ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ បានកើតមានឡើង នៅជុំវិញពិភពលោក បើទោះបីជាត្រូវបានគេ ហាមឃាត់ ព្រៃតំបន់ត្រូពិចជាពិសេសក៏ដោយ។ អង្គការណាសា (NASA) បានព្យាករថា ប្រសិនបើ កម្រិតនៃការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ នាពេលបច្ចុប្បន្ននៅតែបន្ត ព្រៃរបស់ពិភពលោក អាចនឹងមាន សេសសល់តិចតួចត្រឹម ១០០ឆ្នាំទៀតប៉ុណ្ណោះ។ ប្រភពពី សាកលវិទ្យាល័យ MARYLAND សហរដ្ឋអា មេរិក បើគិតមកទល់នឹងថ្ងៃទី១២ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ រូបភាពខាងលើបង្ហាញពីបណ្តាប្រទេសទាំង១០ ដែលមានភាគរយ បាត់បង់ព្រៃឈើខ្ពស់បំផុត នៅចន្លោះឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ២០១២ ។

ឃ.មូលហេតុ

មូលហេតុទូទៅមួយចំនួនគឺ៖

- ដើម្បីពង្រីកដីអោយបានកាន់តែច្រើន សម្រាប់លំនៅដ្ឋាន និងនគរូបនីយកម្ម
- ដើម្បីប្រមូលផលឈើ ទៅបង្កើតផលិតផលពាណិជ្ជកម្មដូចជា ក្រដាស គ្រឿងសង្ហារឹម និងផ្ទះ

- ដើម្បីបង្កើតជាគ្រឿងផ្សំ ដែលត្រូវបានគេផ្តល់នូវតម្លៃថ្លៃ ឧទាហរណ៍ ប្រេងចម្រាញ់ចេញពីដើមដូងជាដើម
- ដើម្បីបង្កើតកន្លែងសម្រាប់ចិញ្ចឹមសត្វ

តែបើយោងតាម លេខាធិការដ្ឋាននៃ អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) មូលហេតុផ្ទាល់ពីការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើដ៏លើសលប់ គឺកសិកម្ម។ ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ដើម្បីធ្វើកសិកម្មចិញ្ចឹមជីវិត ៤៨%, ធ្វើកសិកម្មបែបពាណិជ្ជកម្ម ៣២%, កាប់ឈើអុស ១៤% និងយកឈើធ្វើប្រេងឥន្ធនៈ ៥%។ មួយចំនួនអះអាងថា ប្រជាជនក្រីក្រច្រើនតែ ធ្វើការល្មមស្វាយព្រៃ ដោយសារពួកគេ មិនមានជម្រើសណាផ្សេងឡើយ។ អ្នកផ្សេងទៀតដែលក្រីក្រ ខ្វះសមត្ថភាពក្នុងការ បង់ប្រាក់សម្រាប់ការចំណាយ លើតម្រូវការប្រចាំថ្ងៃ ទើបពួកគេត្រូវតែកាប់ព្រៃ។ មូលហេតុផ្សេងទៀត នៃការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើអាចរួមបញ្ចូលនិង អំពើពុករលួយ ភាពមិនស្មើភាពគ្នានៃទ្រព្យសម្បត្តិ និងអំណាច កំណើនចំនួនប្រជាជន និងនគរូបនីយកម្ម។

៣/ផលប្រយោជន៍នៃធនធានធម្មជាតិ

នៅលើពិភពលោកនេះ គ្រប់ជីវសាស្ត្រទាំងអស់ត្រូវការធនធានព្រៃឈើជាចាំបាច់ណាស់។ ដូច្នោះគ្មានអ្វីដែលគ្មានទំនាក់ទំនងនឹងព្រៃ ឈើនោះទេ។

១. ជម្រុះជីវធម្មជាតិ និងព្រៃឈើ ៖ ជីវចម្រុះរស់នៅពីងផ្នែកទាំងស្រុងទៅលើព្រៃឈើ។ ក្នុងនោះមានដូចជាពពួកថនិកសត្វ ទាំងតូចធំ ពពួកសត្វល្អិត ពពួកសត្វស្លាបជាដើម។ សត្វគ្រប់ប្រភេទអាចរស់នៅលាក់ខ្លួន បង្កើតពូជពង្សតាមអំបូររបស់វានៅទីនោះ។ សត្វស្លាបទាំងឡាយរស់នៅពីងផ្នែកលើព្រៃឈើ អាស្រ័យចំណីជាអនុផលព្រៃឈើ ឬជាសាច់សត្វដទៃទៀត។ ឯពពួកសត្វចតុប្បាតខ្លះវាស៊ីស្លឹករុក្ខជាតិ ខ្លះប្រហារសត្វប្រភេទផ្សេងស៊ីជាអាហារ។ យើងក៏អាចនិយាយបានទៀតថា ពួកវាមានចំណីដ៏សម្បូរបែប និងស៊ីគ្នា មានលក្ខណៈវិលជាប្រព័ន្ធពីតូចទៅធំជាដើម។ ក្រៅពីផ្តល់ជាជម្រកដ៏ប្រសើរសម្រាប់សត្វគ្រប់ប្រភេទ វាក៏នៅមានផ្តល់នូវឧស្ម័នអុកស៊ីសែនសម្រាប់សត្វទាំងនោះដកដង្ហើមផងដែរ។

២. ព្រៃឈើធម្មជាតិ និងព្រៃឈើ៖ ព្រៃឈើមានចំណែកធំធេងណាស់ក្នុងការជួយឱ្យបរិយាកាសមានសភាពល្អប្រសើរ។ ព្រៃឈើបង្កឱ្យមានភ្លៀងធ្លាក់ទៀងទាត់ ស្រូបយកឧស្ម័នកាបូនិចដែលជា

ជាតិពុលក្នុងស្រទាប់ខ្យល់ ហើយបញ្ចេញមកវិញនូវឧស្ម័ន អុកស៊ីសែន(នាពេលថ្ងៃ) ដែលមនុស្សសត្វ ត្រូវការដកដង្ហើមដើម្បីរស់។ ព្រៃឈើបានស្រូបយកពន្លឺព្រះអាទិត្យ(កម្ដៅ)ធ្វើឱ្យកម្ដៅមានលំនឹង និង មិនក្ដៅខ្លាំង។ ពេលព្រៃឈើជួយរក្សាបរិយាកាសឱ្យត្រជាក់ជានិច្ច ព្រមទាំងជួយកាត់បន្ថយការរំខាន ដោយសូរសម្លេង ខ្យល់កខ្វក់ ឬពុល និងកាត់បន្ថយបាននូវគ្រោះធម្មជាតិ ដូចជាខ្យល់ព្យុះជាដើម។

៣ . ព្រៃឈើធម្មជាតិ និងធនធានក្នុងដី ៖ ព្រៃឈើមានចំណែកធំណាស់ក្នុងការជួយទប់ស្កាត់ការ ហូរច្រោះដី និងរក្សានិរន្តរ ភាពទឹកក្រោមដីជាដើម។ ឫសឈើដែលចាក់ចូលយ៉ាងជ្រៅទៅក្នុងដី បានទប់ដីមិនឱ្យបាក់ស្រុតទៀតផង។ ម្យ៉ាងទៀតទឹកមួយផ្នែក បានស្រូបយកដើម្បីចិញ្ចឹមដើមស្លឹក របស់វា។ ស្លឹក និងផ្លែផ្សេងៗរបស់វាដែលជ្រុះមកលើដីនឹងពុកផុយរលួយធ្វើឱ្យដីមានជីជាតិ។ រីឯ ធនធានរ៉ែក្នុងដីមួយចំនួនកកើតឡើងដោយសារចំណែករលួយនៃរុក្ខជាតិដែលកប់ក្នុងដីរាប់ពាន់ម៉ឺន ឆ្នាំកន្លងមក។

៤. ព្រៃឈើធម្មជាតិ និងមនុស្ស ៖ មនុស្ស និងព្រៃឈើមានទំនាក់ទំនងគ្នាជាប្រព័ន្ធមិនអាចខ្វះបាន ឬអាចថាជាផ្នែក មួយនៃជីវិតមនុស្ស។ មនុស្សអាចទាញយកផលប្រយោជន៍ពីព្រៃធម្មជាតិ ប៉ុន្តែមិន មែនមានន័យថាទាញយកផលប្រយោជន៍រហូតបាត់បង់ ទាំងព្រៃ បាត់បង់ទាំងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងជីវ ចម្រុះនោះទេ។ ព្រៃឈើធម្មជាតិអាចជាតំបន់ទេសចរណ៍ធ្វើឱ្យអារម្មណ៍ជ្រុះថ្លា អាចជា ប្រភពឱសថ ព្យាបាលជម្ងឺ អាចជាប្រភពអាហារមួយចំនួនតាមរយៈផល្លានុផល ជាផ្លែ ឬគ្រាប់ធញ្ញជាតិ សាច់ជាដើ ម។ ប៉ុន្តែមនុស្សត្រូវ ចេះទាញយកសក្ដានុពលនោះឱ្យមាននិរន្តរភាព ដូចជាត្រូវកាប់ដើមឈើដែល គ្រប់អាយុ និងត្រូវដាំឡើងវិញ ទើបព្រៃឈើធម្មជាតិ នោះស្ថិតស្ថេរបាន។ នៅមានផលប្រយោជន៍ជា ប្រយោលច្រើនផ្សេងទៀត ដូចជាទទួលបានខ្យល់អាកាសស្អាត កម្ដៅសមស្របជាដើម។ ភាពស្រស់ បំព្រងនៃរុក្ខជាតិទាំងឡាយ គឺជាភាពស្រស់បំព្រងនៃជីវិតរបស់មនុស្ស។ មនុស្សចូលរួមការពារព្រៃ ឈើធម្មជាតិ គឺមានន័យថាមនុស្សចូលរួមការពារបរិស្ថាន ហើយមានន័យថាចូលរួមការពារជីវិតសត្វ និងមនុស្សខ្លួនឯងផងដែរ។

៤/ការទប់ទល់ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ

មនុស្សជាច្រើនជឿថា ការប្រឆាំងនឹងការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើគឺគ្រាន់តែត្រូវការ ដាំដើមឈើ វិញបន្ថែមទៀតប៉ុណ្ណោះ។ បើទោះបីជាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជួយដាំ អាចដោះស្រាយបញ្ហាការកាប់ បំផ្លាញព្រៃឈើបានមែន តែក៏មិនដោះស្រាយបានទាំងអស់ដែរ។ ប៉ុន្តែក្នុងនោះយើងត្រូវ មានពង្រឹង

តាមស្ថាប័នណាដែលពាក់ព័ន្ធដើម្បីអោយនិរន្តរភាពក្នុងគ្រប់គ្រង អនុវត្តន៍ជាចាំបាច់ ហេតុនេះទើបយើងត្រូវចាត់វិធានការណ៍ជាចាំបាច់ទៅលើ៖

- ត្រូវបង្កើន និងពង្រឹងច្បាប់ដើម្បីការពារព្រៃឈើ
- ត្រូវដាក់ទោសចំពោះជនប្រព្រឹត្តបទល្មើស
- ផ្សព្វផ្សាយពីផលប្រយោជន៍នៃព្រៃឈើ
- ប្រារព្ធរក្ខាទិវាឱ្យបានរៀងរាល់ឆ្នាំ
- កាត់បន្ថយការនាំចេញ
- បណ្តុះឱ្យស្មារតីប្រជាពលរដ្ឋដាំដើមឈើ និងថែរក្សាព្រៃឈើ ។

មិនតែប៉ុណ្ណោះស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវមាន ចំណែកក្នុងការដាំដុះនិងចាត់វិធានការណ៍តាមមន្ត្រីថ្នាក់ ក្រោមអោយគោរព និងអនុវត្តន៍ច្បាប់អោយបានខ្ជាប់ខ្ជួន និងត្រូវចូលរួមបន្ថែមដូចជា៖

ការដាំដើមឈើ និងជួយសម្រួលដល់៖

- ស្តារឡើងវិញនូវ ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដែលផ្តល់ដោយព្រៃឈើ រួមមាន ការរក្សាជាតិកាបូន និងវដ្តទឹក
- កាត់បន្ថយការកើនឡើង ឧស្ម័នកាបូនឌីអុកស៊ីតនៅក្នុងបរិយាកាស
- ការកសាង ជម្រកសត្វព្រៃ

លើសពី ការដាំដើមឈើឡើងវិញ, យើងគួរមានយុទ្ធសាស្ត្រមួយចំនួនផ្សេងទៀត បង្អាក់ឬបន្ថយការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើអោយមានល្បឿនយឺត។ ក្នុងនោះរួមមាន ការផ្លាស់ប្តូររបបអាហាររបស់ប្រជាជនទៅនឹងអោយបរិភោគដំណាំរុក្ខជាតិអោយបានច្រើន។ ដែលនេះនឹង កាត់បន្ថយតម្រូវការសម្រាប់ដីសម្រាប់ការចិញ្ចឹមសត្វផងដែរ។ ជាពិសេស រាជរដ្ឋាភិបាលគួររិតបន្តិចច្បាប់ព្រៃឈើ និងដាក់ទោសជនណាដែលកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើខុសច្បាប់ជាក់ហិត។

៥/ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើធម្មជាតិដោយនិរន្តរភាព

ជាទូទៅការគ្រប់គ្រងព្រៃធម្មជាតិមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងការកាប់ជ្រើស ក៏ប៉ុន្តែវិធីខ្លះរួមមានការកាប់ ត្រងិលនៅក្នុងក្បាលដីតូចៗ។ ផលិតកម្មឈើនិរន្តរភាពទាមទារឱ្យមានការប្រមូលផលជាមធ្យមក្នុងរយៈពេល វែងមិនលើសអត្រានៃការដុះព្រៃឈើឡើងវិញហើយស្រទាប់ដីខាងលើដីជាតិដី

និងសក្តានុពលភាពសេនេ ទិចនៃប្រភេទនានា និងមិនត្រូវបាត់បង់ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតការគ្រប់គ្រងព្រៃ ឈើខ្លះ បានសង្កត់ធ្ងន់ លើការប្រើ ប្រាស់ជាច្រើនយ៉ាងដោយរួមទាំងការប្រមូលផលឈើហ៊ុបដែរ ។

ទស្សនទានបច្ចុប្បន្ន ស្តីពីការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើត្រូវបានប្រកបដោយនិរន្តរភាព មានប្រភពពី បច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដែលគេបានអនុវត្តនៅទ្វីបអឺរ៉ុប ។ បច្ចេកទេសជាច្រើនត្រូវបានផ្ទេរ ដែលជាញឹកញាប់ពុំមានលក្ខណៈសមស្របទាំងស្រុងសោះ ។ ជាលទ្ធផលមានព្រៃឈើត្រូវបានពិភព លោកតិចតួចណាស់ដែលត្រូវបានគេគ្រប់គ្រងប្រកបដោយនិរន្តរភាពរាល់ផលិតកម្មឈើ ។

ឧបសគ្គផ្នែកនយោបាយ និងសង្គមបានរារាំងការគ្រប់គ្រងដោយនិរន្តរភាពច្រើនជាឧបសគ្គប ច្ចេកទេស ។ អ្នកខ្លះទៀតអះអាងថា គេមិនអាចការពារឲ្យបានទាំងស្រុងនូវព្រៃឈើ និង និរន្តរភាព ឲ្យបានទាំងអស់នៅក្នុងគ្រប់ខ័ណ្ឌនៃព្រៃឈើធ្វើពាណិជ្ជកម្មទេ ។

អ្នកជំនាញភាគច្រើនជឿជាក់ថាការការពារបេតិកភ័ណ្ឌ(attributes) ព្រៃឈើទាំងអស់មិនអាច ប្រព្រឹត្តទៅបានប្រសិនណាបើគ្មានការដាក់បំណងហាមឃាត់ចំពោះការចូលព្រៃរបស់ប្រជាជន ។ តាម និយមការគ្រប់គ្រងព្រៃធម្មជាតិ, ត្រូវតែធ្វើការត្រួតពិនិត្យការប្រើប្រាស់ព្រៃឈើរបស់មនុស្សឲ្យនៅ កំ រិតមធ្យមដែលស៊ីសង្វាក់គ្នាជាមួយនឹងការថែរក្សាដំណើរការអេកូឡូស៊ីនានា ដែលទ្រទ្រង់ព្រៃឈើ ។

ការដែលប្រើដី ការធ្វើអាជីវកម្មហួសហេតុ ឬ អស្ថេរភាពស្ថាប័ន និងសេដ្ឋកិច្ចបានបំផ្លាញនូវ លទ្ធផលនៃការព្យាយាមទាំងឡាយ ក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើធម្មជាតិនៅលើពិភពលោកមុនពេល ដែលគេបានឃើញភ័ស្តុតាងប្រាកដប្រជានៃនិរន្តរភាព ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានាយកដ្ឋានរុក្ខាប្រ បាញ់នៃក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទមានតួនាទីចាំអ្នកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ គោលដៅសំខា ង់ៗ របស់នាយកដ្ឋានរុក្ខាប្រមាញ់ គឺសំដៅឲ្យមាននិរន្តរភាព ព្រៃឈើ ការថែរក្សា និងស្ថេរភាពនៃជីវៈ ចម្រុះព្រៃឈើ ។ ក្នុងចំណោមដីព្រៃទាំងអស់ ៣១% ជាតំបន់ការពារធម្មជាតិ ៦០% ស្ថិតនៅក្រោមព្រៃ សម្បទានហើយមានតែ៥% ប៉ុណ្ណោះដែលពុំទាន់បានត្រូវបែងចែក ។ ព័ត៌មានលំអិតស្តីពីព្រៃ សម្បទានមានរាប់នៅក្នុងផ្នែកទី ៥.៥ ។

5.1 និរន្តរភាពនៃការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ

មាត្រា៨

ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តរភាព ត្រូវអនុវត្តស្របតាមគោលនយោបាយព្រៃជាតិ ច្បាប់នេះ ។ ដើម្បីជំនួយឲ្យការសិក្សាស្រាវជ្រាវគោលនយោបាយវិស័យព្រៃឈើជាតិឲ្យមានប្រសិទ្ធ

ភាពរាជរដ្ឋាភិ បាលត្រូវបង្កើតគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំគោលនយោបាយវិស័យព្រៃឈើជាតិ ដែលដឹកនាំដោយរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងមានសមាជិកពីក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងវិស័យព្រៃឈើ ។ ផ្នែកតាម អនុសាសន៍ របស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំគោលនយោបាយវិស័យ ព្រៃឈើជាតិ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវកំណត់ នូវគោលនយោបាយវិស័យព្រៃឈើ ។ ការរៀបចំ និងការ ប្រព្រឹត្តទៅរបស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំគោលនយោបាយវិស័យព្រៃឈើជាតិ ត្រូវកំណត់ដោយ អនុក្រឹត្យ ។ គោលនយោបាយវិស័យព្រៃឈើជាតិ អាចសើរើដោយរាជរដ្ឋាភិបាលដោយផ្អែកតាម អនុសាសន៍ របស់កម្មាធិការរៀបចំគោលនយោបាយវិស័យព្រៃឈើ ក្នុងលក្ខខណ្ឌផ្លាស់ប្តូរនៃស្ថាន ភាពវិស័យ ព្រៃឈើ តាមគោលការណ៍ដែលនាំមកនូវដំណោះស្រាយ ដើម្បីរក្សានិរន្តរភាពនៃការ គ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ។

មាត្រា ៩

រដ្ឋបាលព្រៃឈើត្រូវរៀបចំការផែនការគ្រប់គ្រងវិស័យព្រៃឈើជាតិ ស្របតាមគោល នយោបាយវិស័យ ព្រៃឈើជាតិ ដោយមានការចូលរួមទូលំទូលាយពីគ្រប់អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ និងសហ គមន៍មូលដ្ឋាន ដែល អនុលោតតាមមាត្រា ៤ នៃច្បាប់នេះ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងវិស័យព្រៃឈើជាតិត្រូវ សម្រេចដោយរាជរដ្ឋាភិបាលសំរាប់រយៈពេលវែង ដើម្បី កំណត់អាទិភាព និងសកម្មភាពគ្រប់គ្រងព្រៃ ឈើ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងវិស័យព្រៃឈើជាតិត្រូវពិនិត្យ និង សើរើរៀងរាល់ ៥ ឆ្នាំម្តង ដើម្បីឆ្លុះ បញ្ចាំងពីលក្ខខណ្ឌ និងកាលៈទេសៈផ្លាស់ប្តូរ ។ គណៈកម្មាធិការជាតិរៀប ចំគោលនយោបាយវិស័យ ព្រៃឈើជាតិ ត្រូវផ្តល់អនុសាសន៍ជូនរាជរដ្ឋាភិបាលលើផែនការគ្រប់ គ្រងវិស័យ ព្រៃឈើជាតិដែល បានសើរើ ។

5.2 ផែនការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើធម្មជាតិ ត្រូវលើកឡើងនូវសមាសភាគដូចតទៅ៖ ពិនិត្យកត្តារូបសាស្ត្រ ប

រិស្ថាន និង សង្គមទាក់ទងនឹងធនធានព្រៃឈើនៅគ្រប់ថ្នាក់នៃរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ។ ប៉ាន់ស្មានបរិមាណ ផលអនុផលព្រៃឈើគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ។ កំណត់ផ្ទៃដីតំបន់ព្រៃឈើ តំបន់ត្រូវដាំឡើងវិញ និងព្រៃ សហគមន៍ ។ ពិនិត្យកម្មវិធី និង ប្រតិទិនសកម្មភាពលំអិតលើការងាររៀបចំព្រៃឈើ និង រុក្ខវប្បកម្ម ។ អភិវឌ្ឍកម្មវិធីនៃការធ្វើអន្តរាគមន៍ ដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការគ្រប់គ្រង និង ប្រើប្រាស់ព្រៃឈើរដ្ឋនិង ឯកជន ។ អភិវឌ្ឍកម្មវិធីសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មព្រៃឈើ ទីផ្សារផលអនុផលព្រៃឈើ ។ អភិវ ឌ្ឍកម្មវិធីស្រាវជ្រាវ ស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកទេសវិជ្ជា និង វិទ្យាសាស្ត្រព្រៃឈើ ។ បង្កើន និងពង្រីក ចំណេះដឹងពីព្រៃឈើដោយអញ្ជើញការចូលរួម ពីសហគមន៍មូលដ្ឋានក្នុងការគ្រប់ គ្រងប្រើប្រាស់ និង ការពារព្រៃឈើ ។ អភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស និង មធ្យោបាយសម្ភារៈចាំបាច់ដើម្បីសម្រេចលើ

សកម្មភាពដែលបានគ្រោង ទុកនៅក្នុងកម្មវិធី ។ ស្ថានប័ណ្ណគ្រប់គ្រងវិស័យព្រៃឈើនៅគ្រប់ថ្នាក់កែលំអ និងពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ។ ពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច ជំនួយបច្ចេកទេសក្នុងតំបន់ និងក្រៅតំបន់ក្នុងកិច្ចការពារ និង អភិវឌ្ឍន៍ធនធានព្រៃឈើ ។ ឧបត្ថម្ភគាំទ្ររាល់កម្មវិធីទាំងឡាយណាដែលជំរុញឲ្យមានការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយវិស័យព្រៃ ឈើជាតិ ។ ផ្អែកតាមអនុសាសន៍របស់គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំគោលនយោបាយវិស័យព្រៃឈើជាតិ រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ត្រូវដាក់របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំស្តីពីការអនុវត្តន៍ នូវគោលបំណង នៃផែនការគ្រប់គ្រងវិស័យព្រៃឈើជាតិ ជូនរាជរដ្ឋាភិបាល ។ របាយការណ៍នេះត្រូវផ្តល់ជូនជាសាធារណៈតាមការស្នើសុំ ។

5.3 ព្រៃឈើ និងការគ្រប់គ្រងបំរែបំរួលអាកាសធាតុពិភពលោករុក្ខជាតិស្រូបយកឧស្ម័នកាបូនឌីអុកស៊ីត (CO2) សម្រាប់ការលូតលាស់របស់ពួកវា ដូច្នោះបរិមាណព្រៃឈើកាន់តែច្រើន ឧស្ម័នកាបូនឌីអុកស៊ីតកាន់តែថយចុះដែលនាំឱ្យផលប៉ះពាល់ទៅលើ បំរែបំរួលអាកាសធាតុក៏កាន់តែតិច ។

ការ សិក្សាថ្មីមួយដែល ត្រូវបានចេញផ្សាយនៅក្នុងទស្សនាវដ្តីវិទ្យាសាស្ត្របានបង្ហាញថា ព្រៃឈើស្រូបយកឧស្ម័នកាបូនឌីអុកស៊ីតពីបរិយាកាសប្រហែល៨,៨លាន តោនក្នុងមួយឆ្នាំដែលជិតស្មើនឹងចំនួនមួយភាគបីនៃការបញ្ចេញសំណល់ឥន្ធនៈដែលបង្កឡើងដោយមនុស្សប្រចាំឆ្នាំ ។ ព្រៃឈើដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការថែរក្សាប្រព័ន្ធជីវៈចម្រុះ ហើយព្រៃឈើគ្របដណ្តប់ចំនួន៣០ភាគរយនៃផ្ទៃដីខាងលើសរុបរបស់ភពផែនដី ។ ការសិក្សានេះបានសង្កត់ធ្ងន់ជាថ្មីទៅលើតួនាទីរបស់ព្រៃឈើ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាបំរែបំរួលអាកាសធាតុពិភពលោក ។ លោក បណ្ឌិត Simon Lewis សមាជិកក្រុមសិក្សា និងជាអ្នកជំនាញខាងជីវៈចម្រុះមកពីសាកលវិទ្យាល័យ Leeds ក្នុងចក្រភពអង់គ្លេសបានមានប្រសាសន៍ថា "មនុស្សកំពុងតែផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថមួយចំនួនចំពោះការប្រើប្រាស់ ព្រៃឈើពីការកាប់បំផ្លាញទាំងស្រុងទៅជាការយល់ដឹងប្រកបដោយភាពរ៉យ ឆ្លាតអំពីផលប៉ះពាល់នៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ" ។ បញ្ហានេះបាន បង្ហាញឱ្យកាន់តែច្បាស់អំពីតួនាទីរបស់ព្រៃឈើចំពោះបរិស្ថានដែលជា ផ្លូវមួយឆ្ពោះទៅរកការកាត់បន្ថយការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើនិងការដាំដើមឈើបន្ថែម ។ ទន្ទឹមនឹងនេះក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានរកឃើញថា ការថែរក្សាប្រព័ន្ធជីវៈចម្រុះក៏មានការចូលរួមពីកត្តាផ្សេងៗ ផងដែរដូចជា ដីកសិដ្ឋាន វាលស្មៅ វាលខ្សាច់ ក៏ប៉ុន្តែកម្រិតនៃការកាត់បន្ថយឧស្ម័នកាបូនឌីអុកស៊ីតរបស់ពួកវា មានចំនួនតិចជាងព្រៃឈើនៅឡើយទេ ។ ដូច្នោះ អ្វីដែលចាំបាច់សម្រាប់ពេលបច្ចុប្បន្ន និងអនាគតគឺគម្រោងថែរក្សាព្រៃឈើ ជាពិសេសព្រៃនៅតំបន់ត្រូពិចដែលជាតំបន់មួយអនុគ្រោះដល់ការលូតលាស់ព្រៃឈើ ។ គម្រោង នេះនឹងអនុញ្ញាតឱ្យមានលទ្ធភាពត្រួតពិនិត្យ និងថែរក្សាបរិមាណព្រៃឈើក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីតួនាទី របស់ព្រៃឈើចំពោះបំរែបំរួលអាកាសធាតុនៅក្នុងបរិយាកាស ។

III. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ព្រៃឈើគ្របដណ្តប់ប្រហែលមួយភាគបីនៃផ្ទៃដីសរុបរបស់ផែនដី ។ ក្នុងអំឡុង៤០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះយ៉ាងហោចណាស់ក៏មួយភាគបីនៃព្រៃឈើពិភពលោកត្រូវបានគេកាប់ ហើយយកដីទៅប្រើប្រាស់ក្នុងគោល ដៅផ្សេងៗ នៅប្រទេសកម្ពុជាមាន ៨៥% ព្រៃឈើគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដីមួយភាគធំនៅឡើយ ដែលព្រៃឈើ ទាំងនេះជាព្រៃធម្មជាតិលើប្រភេទផ្ទៃដីទាំងពីរនៅប្រទេសដែលបានគ្របដណ្តប់៖ គឺព្រៃឈើដីស្ងួតដែលមាន ព្រៃស្ងួតបែតងជានិច្ច ព្រៃចំរុះជ្រះស្លឹក និងប្រភេទព្រៃដីសើមដែលមាន ព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាង ។

ព្រៃឈើបានផ្តល់ផលិតផលតាមបែបច្រើនយ៉ាង ប៉ុន្តែគេបានបែងចែកជាពីរក្រុមគឺ៖

- ១. ផលិតផលមូលដ្ឋាន
- ២. ផលិតផលបន្ទាប់បន្សំ

ផលិតផលទាំងពីរនេះនាំអោយមានការអភិវឌ្ឍន៍ខាងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ។ ផ្ទុយទៅវិញបើសិនមានការស្រូបយកច្រើនពេកវាបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ ជំរកសត្វព្រៃ ការវិវិធានដី សំណឹក ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងមានបញ្ហាជាច្រើន និងកើតឡើងនៅពេលថ្ងៃអនាគត ។ ការគ្រប់គ្រងនិងការពារ ព្រៃឈើដែលនៅសេសសល់គឺវាមានសារៈប្រយោជន៍ណាស់សំរាប់បរិស្ថានពីព្រោះវាមាននាទីសំខាន់ក្នុងវដ្ត ជីវភូតត្តិកិមី ដូចជាបន្ថយសំណឹកច្រោះ សំរបសំរួលលំក្លខណ្ឌអាកាសធាតុ ផ្តល់ផលិតផលឈើ និងទ្រទ្រង់នានាភាពអេកូឡូស៊ី ។ ការអនុវត្តលើបច្ចេកទេសមួយប្រមូលផលអាចនាំឲ្យ ការប្រើប្រាស់ព្រៃឈើដោយនិរន្តរភាព និងជៀសវាងនូវបាននូវផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់បរិស្ថាន ។ មានបញ្ហាព្រៃឈើច្រើនកើតឡើងចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩២ ។ សកម្មភាពកាប់ឈើចំបងទាំងស្របច្បាប់និងទាំងខុសច្បាប់បានកើតឡើងយ៉ាងគំហុក ។ ជាងនេះទៅទៀតការប្រែប្រួលនូវបរិមាណប្រៃឈើសព្វថ្ងៃ បានបង្ហាញពីភាពគ្រោះថ្នាក់ និងភាពអាក្រក់ឡើងៗ ដោយការកាប់ហួសប្រមាណ និងការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម ឈើរបស់ព្រៃសម្បទាន ។ បាតុភូតដែលកើតឡើងនេះ បណ្តាលមកពីលទ្ធផលកាប់ឈើហួសកំរិត តំរូវការអុស ការកើតឡើងចំនួនរោងចក្រអារឈើការនាំចេញ ការចុះខ្សោយខាងច្បាប់ការពារ និងការគ្រប់គ្រងរួមទាំងការកើតឡើងព្រៃ សម្បទាន និងវាតទីដឹកសឹកម្តុំដែលនាំអោយប្រទេសយើងធ្លាក់ក្នុងវិបត្តិព្រៃឈើយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងររហូតមកទល់ បច្ចុប្បន្ន ។

IV. ឯកសារយោង

- ១. ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ ២០០៨
- ២. សៀវភៅជំនួយស្មារតីក្រសួងបរិស្ថាន
- ៣. កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ ២០១០-២០២៩
- ៤. លិខិតបទដ្ឋាន ច្បាប់នៃវិស័យព្រៃឈើ
- ៧. សុខភាពបរិស្ថាន
- ៨. (<http://www.forestry.gov.kh/Law/ForestPolicy.html>)